

Natuurkampeerterrein 't Scharvelt,
Wolinkweg 43 7273 SL Haarlo - 0545-261 308 mobiel 06 4651 3026

NAAM VAN DE ROUTE:	Haarlo, een rondje landgoed Wolink
SOORT ROUTE:	GPS-wandelroute
LENGTE VAN DE ROUTE:	twee afstanden: 6 of 12 km
STARTCOÖRDINAAT:	N 52 06.037 E 006 34.088 (vanaf 't Scharvelt rechtsaf)
AANTAL TRACKPOINTS:	6 km: 184 en 12 km: 341
AANTAL WAYPOINTS:	korte wandeling: 4 lange wandeling: 7
	01 Startpunt/Eindpunt
	02 Erve Kolenberg
	03 Erve Wolink (met info)
	04 de Berkel (met info)
	05 Erve Veldink (met info)
	06 kerkepaden (met info)
	07 Ommetje

Bij deze wandeling hoort een kaartje waarop de belangrijkste punten op de route met nummers staan aangegeven. Van sommige van deze routepunten vindt u hieronder nadere informatie Deze wandeling is met zorg samengesteld en wordt regelmatig gecontroleerd. Mochten er toch onvolkomenheden in de route zitten dan verzoeken wij u vriendelijk deze even te melden aan Jannie Nijhuis op 't Scharvelt. Alle informatie bij deze wandeling is ontleend aan Wikipedia, de vrije encyclopedie

Een leuke korte wandeling voor het hele gezin rond het dorp Haarlo langs oude boerenhoeven (Erven), over het landgoed Wolink, een eeuwenoud landgoed, waar alles nog herinnert aan de tijd dat men zelfvoorzienend was. Een wandeling door een echt stukje Achterhoeks landschap met akkers, weiden en stukken bos.

INFO bij punt 03 LANDGOED WOLINK

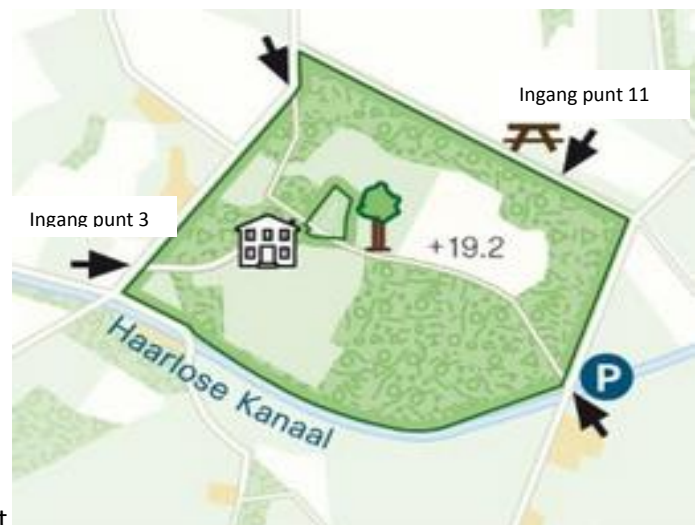

Het **landgoed Wolink** is een prachtig voorbeeld van een oud zandlandschap, waarin vele boerderijen vroeger zelfvoorzienend waren. Alle noodzakelijke elementen zijn aanwezig: es (=oud bouwland), graslanden, hakhout, heide (vroeger voor de plaggen, nu grotendeels dichtgegroeid), bos, boomgaard en ter verfraaiing van het landgoed enkele lanen en mooie bomen. De monumentale boerderij op Wolink stamt uit 1770.

Al in 1846 ziet het gebied er al grotendeels uit zoals het nu is. Toen er in de tweede helft 19^e eeuw op grote schaal kunstmest werd toegepast waren heideplaggen niet meer nodig om de akkers te bemesten. Ook werden de graslanden productiever, zodat dieren niet meer op de heide geweid hoefden te worden. De heide raakte in onbruik en groeide in de loop van de tijd dicht met bos. Op Landgoed Wolink zijn meer dan zestig soorten vogels geteld, een hoog aantal voor een gebied van nog geen 40 ha. Kenmerkende broedvogels zijn hollenbroeders die van de oude bomen gebruikmaken om in te nestelen, zoals de zwarte specht, bosuil en boomklever.

In het bos op de voormalige heide staan nog gagelstruiken, jeneverbessen en enkele zeer oude vliegdennen als herinnering aan het heideverleden. De houtwallen rond de es zijn uitgegroeid tot monumentale bomenrijen. In het voorjaar vallen

Voor al de rode beuken hierin op. Langs de zuidzijde van het fraaie beukenlaan. Ook het bos rond de hoeve met veel oude eiken, is zeer fraai. In het dennenbos komen veel berken en zomereiken op, die later een loofbos zullen vormen, In de ondergroei gedijen verder lijsterbes, vuilboom en kamperfoelie. Nabij de es groeien plaatselijk adelaarsvaren, hulst en klaverzuring., een teken dat hier al heel lang bos of hakhout groeit omdat deze soorten alleen in een oud bos voorkomen.

INFO bij punt 04 DE RIVIER BERKEL

De **Berkel** is een rivier die in de stad Billerbeck in Duitsland ontspringt, in Nederland door de Achterhoek stroomt en bij Zutphen in de IJssel uitmondt. Onderweg stromen er andere riviertjes en beekjes in de Berkel. De totale lengte is 110 km. Het grootste deel van de Berkel is gekanaliseerd (rechtgetrokken), om grote overstromingen, zoals die in 1947 te voorkomen. (zie youtube) De kanalisatie van de Berkel heeft de natuur beïnvloed. Door het plaatsen van de stuwen zijn diverse vissoorten verdwenen, zoals de kwabaal.

Ook het maaien van de oevers heeft een duidelijk effect gehad op het aantal planten en dieren. De laatste jaren probeert men de natuur en de rivier weer de ruimte te geven door minder te maaien, bochten terug

te brengen en oude riviertakken open te graven. Om vis weer de gelegenheid te geven de Berkel op te zwemmen is het de bedoeling dat alle stuwen in de toekomst zijn voorzien van een vistrap. Deze komt u onderweg tegen. Tot eind 19e eeuw werd de Berkel bevaren met berkelzompen, kleine vrachtschepen met een geringe diepgang. Totdat in de regio spoorwegen en verharde doorgaande wegen werden aangelegd, was dit de belangrijkste vorm van transport. Met het ontstaan van alternatieve transportmogelijkheden had het bevaarbaar houden van de rivier geen prioriteit en verdwenen de zompen.

In Borculo en Eibergen heeft een groep vrijwilligers drie replica's

gebouwd van een berkelzomp (De Jappe, De Snippe en De Fute). Daar kunt u nog een tochtje mee maken.

(zie www.stichtingberkelzomp.nl)

INFO bij punt 05 ERVE VELDINK

Erve Veldink is een boerderij met een geschiedenis die teruggaat tot de 14^e eeuw. De huidige gebouwen zijn ongeveer 120 jaar oud en vallen onder monumenten-zorg. De boerderij wordt bewoond door een woon-gemeenschap. Er zijn appartementen te huur en er is een mogelijkheid van Bed & Breakfast. Er worden meditatiecursussen gegeven en men kan er in retraite: je even helemaal terugtrekken in natuur en rust.

INFO bij punt 06 OVER KERKENPADEN.....

Omdat men in voorgaande eeuwen vaak flinke afstanden moest overbruggen om bij een kerk te komen, vaak twee keer per dag en omdat bovendien veel rechtstreekse wegen niet bestonden, liep men binnendoor: over weilanden, langs slootjes, over bruggetjes, door bossen. Hierbij liep men noodgedwongen over de grond van de burens, maar iedereen kreeg recht van overpad. Zo ontstond een groot netwerk van vele **kerkenpaden**. Veel van deze oude kerkenpaden zijn inmiddels verdwenen. Er werden meer katholieke kerken gebouwd. Ook werden de doorgaande wegen steeds beter begaanbaar. Met de ruilverkaveling in de jaren '70 verdwenen de laatste kerkenpaden, samen met vele houtwallen en drinkpoelen voor het vee. Daardoor raakten kerkenpaden langzaam in de vergetelheid. In vele gebieden in de Achterhoek zijn deze kerkenpaden echter weer in ere hersteld, vaak door groepen vrijwilligers.
